

STRESZCZENIE

Ocena efektywności nauczania piłki ręcznej z zastosowaniem eksperymentalnego i tradycyjnego modelu nauczania

Michał Pietrzak

W pracy skupiono się na zagadnieniu dotyczącym procesu nauczania - uczenia się czynności ruchowych związanych z nabywaniem umiejętności technicznych w piłce ręcznej. Podjęto również próbę zbadania, pozyskania informacji o najskuteczniejszych sposobach przyswajania nawyków ruchowych w grach zespołowych. Zdobywanie nowych umiejętności technicznych odbywało się w oparciu o funkcjonujący już program nauczania z przedmiotu piłka ręczna. W ramach programu nauczania zastosowano istotne zróżnicowanie dotyczące wyboru form poszczególnych ćwiczeń. W badaniach uczestniczyły studentki, które podzielono na trzy grupy.

Pierwsza z nich była grupą kontrolną A, dwie pozostałe odpowiednio grupą eksperymentalną B i grupą eksperymentalną C. Wobec badanych w grupie kontrolnej A zastosowano tradycyjny model przyswajania umiejętności technicznych, oparty na funkcjonującym od lat programie nauczania piłki ręcznej. W oparciu o ten model nauczania stosuje się ćwiczenia w formie gier i zabaw, ścisłej (bez przeciwnika), ćwiczenia w formie fragmentów gry (z przeciwnikiem) jak również naucza się elementów technicznych poprzez grę. W grupie eksperymentalnej B zmodyfikowano program nauczania tak, że zawierał większość ćwiczeń w formie ścisłej. Z kolei w grupie eksperymentalnej C przyswajanie techniki gry w piłkę ręczną odbywało się w przeważającym stopniu poprzez grę. Badane zostały poddane pomiarom antropometrycznym, zastosowano u nich baterię testów sprawności fizycznej ogólnej i sprawności fizycznej specjalnej, jak również został przeprowadzony wśród nich kwestionariusz ankiety. Badania były realizowane w okresie między październikiem 2010, a lutym 2011 roku. W tym czasie badane realizowały zajęcia z przedmiotu piłka ręczna, wynikające z toku studiów. Blok zajęć z piłki ręcznej obejmował treści związane z techniką i taktyką gry, a każda z grup odbyła 30 godzin zajęć.

Analizując zebrane wyniki badań sprawności fizycznej ogólnej i specjalnej, jak również odpowiedzi ankietowe, można wysnuć następujące wnioski i spostrzeżenia:

1. Wszystkie modele nauczania zastosowane w niniejszej pracy umożliwiają szybkie i efektywne opanowanie podstawowych elementów techniki gry w piłce ręcznej. Wyniki badań sprawności specjalnej wskazują, że tzw. tradycyjny model nauczania (model A), czyli ten w którym zastosowano urozmaicone formy ćwiczeń, przynosi najlepsze rezultaty. Świadczą o tym najwyższe ze wszystkich trzech modeli wyniki uzyskane w węzłowej, kompleksowej próbie rzutów do bramki po kozłowaniu.
2. Wyniki badań sprawności fizycznej ogólnej są uzupełnieniem niniejszej pracy. Ze względu na długość trwania eksperymentu (15 tygodni) nie obserwuje się różnic pomiędzy grupami osób, realizującymi nauczanie w ramach modeli w wynikach tego rodzaju sprawności. Program nauczania skupiał się na nabywaniu umiejętności technicznych gry w piłkę ręczną i nie wpływał bodźcująco na sprawność ogólną w

wystarczający sposób, jak również wystarczająco długo, aby miało to odbicie w wynikach poszczególnych prób.

3. Badanie ankietowe pokazuje, że proces nauczania, zdaniem studentek, jest skuteczny, gdy występuje przeciwnik. Zajęcia prowadzone w formie gry są bardziej atrakcyjne niż inne formy ćwiczeń. Najbardziej lubianą formą zajęć są gry i zabawy ruchowe, a najbardziej atrakcyjną grą zespołową dla ankietowanych jest siatkówka, do uprawiania której posiadają największe predyspozycje. Jako najbardziej widowiskową grę zespołową wskazano siatkówkę i piłkę ręczną.
4. Treści kształcenia zawarte w programie nauczania piłki ręcznej powodują zmiany w poglądach studentek na samoocenę własnej sprawności fizycznej, stanu wiedzy i umiejętności gry w piłkę ręczną, jak również zmiany w poglądach na temat efektywności procesu, którym jest nauczanie. Oznacza to, co niewątpliwie jest walorem tej pracy, że realizacja typowych zajęć praktycznych nie jest jedynie mechanicznym wykonywaniem nawyków ruchowych, ale czymś więcej. Przy jednoczesnym zaangażowaniu procesów intelektualnych pozwala dostrzec ich teoretyczne podłoże. Wymienione uprzednio zmiany mają odbicie nie tylko w elementarnych procesach poznawczych, takich jak uwaga czy zapamiętywanie, co mogłoby wydawać się dosyć naturalne, ale także w procesach złożonych, w tym przede wszystkim w procesie myślenia. Warte podkreślenia jest jednakże i to, co z punktu widzenia oczekiwań tej pracy jest ważne, że zmiany te mają zróżnicowany charakter i właściwie są pochodną różnic pomiędzy różnymi modelami nauczania, czyli są pochodną zastosowanych form ćwiczeń.